

Hein pannakse tube soojendama

Alam-Pedjal katsetatav uudne tehnoloogia ennustab heinakütusele suurt tulevikku.

24 arvamust

16. september 2009 08:00

Maaülikooli teadlased on rahvusvahelise projekti raames Alam-Pedja looduskaitsealal käima lükanud uuringu, mis peaks andma vastuse, kuidas soojatootmises ära kasutada kaitsealadel niidetavat heina, mille vastu tänapäeval huvi ei tunta. Peale Eesti ka Saksamaa ja Walesi looduskaitsealiselt väärtuslikke rohumaid puudutavast projektist rääkinud maaülikooli vanemteaduri Katrin Heinsoo sõnul sai tänavu uuringu tarbeks Alam-Pedja katseniitudel tehtud ühtekokku kaksteist tonni silo. Järgmise aasta juunis peaks aga Saksamaalt Alam-Pedjale jõudma varem vaid laboritingimustes katsetatud masin, mille abil võiks tänavusest silost saada väärtuslik ning igati kateldesõbralik kütus.

Katsetamisele minevas uues tehnoloogias iseenesest midagi keerulist pole. Rohi niidetakse ning pannakse seejärel silona mõneks ajaks vette ligunema. Selle tulemusena peaks taimsest massist leostuma põletamisel katlaseintele kogunevad ja korrodeerumist soodustavad ühendid. Just viimati mainitud asjaolu tõttu pole soojatootjad heina kui kütuse vastu varem erilist huvi üles näidanud.

Edasi eraldataks silokooke kokku pressides leotisest vedelik, millest toodetakse biogaasi. Gaasi põletamisel toodetud soojusega aga kuivatatakse ära toodetud silokoogid, mis rändaksid võimaluse korral tahke kütusena edasi lähimasse katlamajja.

Ülihea saagikus

Heinsoo viitas, et Alam-Pedja looduskaitseala on selliseks katsetuseks igati sobilik paik, kuna sealsed suurvee ajal üleujutatavad lamminiidud on Eesti kõige suurema biomassi produktiooniga. Uuringud näitasid, et ühelt niiduhektarilt saab seal lausa 5,7 tonni kuivainet. Tavaliste aruniitude puhul on see näitaja üldjuhul poole väiksem.

Kuigi Alam-Pedja niidud toodavad suurtes kogustes heina, valmistab uurijatele peavalu tõsiasi, et selle kui kütuse toorme kättesaamisega võib niiskema aasta korral raskusi tekkida.

Alam-Pedja lamminiitude korrashoiu eest seisva looduskaitseühingu Kotkas liikme Jaak-Albert Metsoja sõnul küünib looduskaitsealal hooldatavate niitude pindala 1500 hektarini. Näiteks taastati kaitsealal tänavu Elva ja Ilmatsalu jõe vaheline niiduala, mis oli kümneid aastaid niitmata ning võssa kasvanud. Peagi peaks sellest niidust saama paik, mille seal kandis pesitsevad haruldased konnakotkad ja must-toonekured toitumiskohana kasutusele võtavad.

„Praegu läheb hein loomakasvatajatele, kas söödaks või allapanuks. Aga selleks, et heinast lahti saada, tuleb pidevalt ise huvilisi otsida,” nentis Metsoja. „Kuna loomakasvatuse hein enam täielikult ära ei lähe, siis tuleb loomulikult selle kasutamisele alternatiive otsida.”

Heinsoo viitas, et tema kui bioloog näeb Alam-Pedja luhaniietusid kui imeilusaid ökosüsteeme. „Nüüd

püüame leida võimalusi, kuidas see imeilus ökosüsteem saaks säilida nii, et ka inimese vajadused saaksid rahuldatud,” tähendas ta.

Ühtekokku kestab projekt kolm aastat ning siis peaks olema ka täpselt selge, kuidas ja millist kütust Alam-Pedja heinast teha saab.

Lihulas juba köetakse heinaga

- Läänemaal Lihulas on kohalikus katlamajas juba mitu päeva loodussõbraliku kütusena heina põletamist katsetatud.

- Lihula Soojus OÜ juhataja Tõnu Teesaare sõnul läks kogu projekt maksma ligikaudu 13 miljonit krooni. „Meie otsisime omale kütust ja Matsalu rahvuspark otsis jälle kohta, kuhu luhalt saadav hein panna — nii see projekt sündiski,” rääkis Teesaar. „Peagi algab Matsalu filmifestival ning selle toimumiskoht peaks olema soojaks köetud loodussõbraliku soojaga.”

- Teesaare sõnul põletatakse hooajaga Lihulas 1200 kuni 1400 tonni heina. Varem kasutas Lihula katlamaja kallist põlevkivikütteõli. Nüüd loodab soojaettevõtte tänu odavale biokütuse kasutamisele lähiaastatel toasooja hinda alandada.